

Žalobci koupili od Anny S-ové st. nemovitost a zavázali se původně zaplatiti celou dávku z přírůstku hodnoty. Později byla kupní smlouva změněna v ten rozum, že se prodatelka zavázala zaplatiti polovinu dávky z přírůstku hodnoty, ku kterémužto závazku přistoupili též Antonín Š. a Anna S-ová ml. Žalobci zaplatili celou dávku z přírůstku hodnoty a domáhali se zaplacení polovice na Anně S-ové st., Anně S-ové ml. a Antonínu Š-ovi. Žalovaní namítli mimo jiné, že dodatečné ujednání o dávce z přírůstku hodnoty jest vlastně darováním a že, poněvadž ke skutečnému placení nedošlo, jest k jeho platnosti třeba notářského spisu. Procesní soud první stolice uznal dle žaloby a uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Námitka žalovaných, že v tomto případě k platnosti prohlášení ze dne 9. února 1923 je třeba notářského spisu, poněvadž jde o darování bez skutečného odevzdání, je neodůvodněna, neboť nemůže býti řeči o tom, že na straně žalovaných byl úmysl darovací, když slibovali zaplatiti polovici dávky z přírůstku hodnoty, a úmysl tento je vyloučen již samým zněním tohoto prohlášení, kterým má býti pouze změněna tržová smlouva ze dne 18. května 1922. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil a d o d a l k důvodům prvního soudu; O slibu darovacím nelze mluvit ani ohledně žalované Anny S-ové st. ani ohledně spolužalovaných. U prvžalované Anny S-ové st. šlo jen o souhlasnou změnu původního ustanovení tržové (tedy úplatné) smlouvy o placení dávky z přírůstku hodnoty, u spolužalovaných pak o přistoupení jich jako rukojmí a plátců k závazku Anny S-ové st., ze změny té vzešlého. Převzetí závazku takového není, i když stane se jen z ochoty, darováním. I kdyby spolužalovaní zaplatili zažalovaný peníz, příslušel by jim vůči Anně S-ové st. nárok podle § 1358 obč. zák. U žádného ze žalovaných nešlo o akt liberality vůči žalobcům, což je předpokladem slibu darovacího a smlouvy darovací.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní souhlasí soud dovolací s názorem soudu odvolacího, že k platnosti prohlášení ze dne 9. února 1923 nebylo potřebí formy notářského spisu, ježto nešlo o slib darovací, nýbrž u žalované Anny S-ové st. o souhlasnou změnu ustanovení tržové smlouvy ohledně placení dávky z přírůstku hodnoty. Pasivní legitimace žalované Anny S-ové st. je splněna tím, že dle zjištění soudu odvolacího druzí dva žalovaní jako její zmocněnci za ní prohlášení to podepsali a ke zmocnění jich Annou S-ovou došlo, jak nižší soudy správně uvedly a odůvodnily. U žalovaných Anny S-ové ml. a Antonína Š-a jde o závazek rukojemský ohledně závazku Anny S-ové st., tedy nikoli o akt liberality k žalobcům, jak již soud odvolací uvedl.

Čís. 6744.

Nikoliv každé trestní oznámení, jež nevedlo k výsledku, příznivému pro trestní stíhání, má v zápětí zodpovědnost udavače a jeho povinnost k náhradě škody, nýbrž jen takové oznámení, při němž udavač, po-

užívaje náležitě péle a pozornosti, mohl seznati, že se oznámení, jím učiněné, opírá o okolnosti, jež nemohou přivoditi příznivý výsledek trestního stíhání. Pro zodpovědnost udavačovu jest bez významu, že navrhl též uvalení vazby.

Bylo-li obvinění řízeno na četnictvo (na soud), stalo se veřejně ve smyslu Šu 489 tr. zák. Pokud byl člen představenstva společenstva »zvláštními okolnostmi nucen« (Š 489 tr. zák.) učiniti trestní oznámení pro zpronevěru na zaměstnance společenstva.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1927, Rv I 1027/26.)

Žalobce byl skladníkem filiálky žalovaného družstva. Při inventuře filiálky bylo shledáno manko, pročež člen představenstva žalovaného družstva učinil na žalobce trestní oznámení pro zločin zpronevěry a navrhl uvalení vazby. Žalobce byl delší dobu držen ve vazbě, z obžaloby pro zločin zpronevěry byl však pravoplatně sprostěn. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se na žalovaném družstvu náhrady škody, jež mu vzešla uvalením vazby a propuštěním ze služby. Žalobě bylo proce s ním soudem první stolice částečně vyhověno, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle Šu 1295 obč. zák. jest každý oprávněn, žádati na škůdci náhradu škody, kterou mu způsobil zaviněním. Zavinění může se podle Šu 1294 obč. zák. zakládati na zlém úmyslu, byla-li škoda způsobena vědomě a s vůlí, anebo na nedopatření, byla-li způsobena ze zaviněné nevědomosti nebo z nedostatku pozornosti nebo náležitě péle. Při tom platí podle Šu 1297 obč. zák. domněnka, že každý, kdo jest v užívání rozumu, jest schopen takového stupně péle a pozornosti, jakého může býti použito při obyčejných schopnostech. Činy, jimiž nastává zkrácení práv jiného, nelze proto osobám, které jsou v užívání rozumu, přičítati jako zavinění jen tehdy, když přes použití onoho stupně péle a pozornosti, jakého může býti použito při obyčejných schopnostech, nebylo lze předvídati možnost, že těmito činy nastane jiným osobám nějaká škoda. Dovolatel spatřuje zavinění žalované strany o tom, že člen jejího představenstva, František P., za kterého žalovaná strana ručí jako právnická osoba, učinil proti žalobci trestní oznámení pro zpronevěru a současně též návrh, aby byla na žalobce uvalena vazba. Avšak podle Šu 86 tr. ř. má každý, kdo nabyt vědomosti o trestném činu, jenž má býti stíhán z úřední povinnosti, právo, učiniti o něm oznámení. V tom je zahrnuo též oprávnění uvědomiti příslušné úřady i jen o pouhých pŕtazích, poukazujících k určité osobě jako pachateli trestného činu. Nelze proto říci, že by již každé oznámení, jež nevedlo k výsledku pro trestní stíhání příznivému, mělo v zápětí zodpovědnost údajce a jeho povinnost k náhradě škody, nýbrž jen takové oznámení, při kterém udávatel při použití náležitě péle a pozornosti (Š 1297 obč. zák.) mohl seznati, že se oznámení již učiněné opírá o okolnosti, jež nemohou přivoditi příznivý vý-

sledek trestního stíhání, ať již z důvodu, že postrádají dostatečného podkladu nebo proto, že tyto, byť i správné, okolnosti nejsou způsobilé, by ospravedlňovaly vyslovené podezření. V souzeném případě opřel František P. jak své oznámení, učiněné u četnictva, tak i oznámení řízené přímo na trestní soud o to, že zjistil při revisi žalobci svěřené filiálky manko 10.092 Kč 60 h, jež nelze vysvětliti nedostatečnými schopnostmi žalobce, jakož i o to, že žalobce byl již jednou pro krádež odsouzen. Obě tyto skutečnosti byly nižšími soudy zjištěny, takže zbývá otázka, zda byly také způsobilé, by ospravedlňovaly vyslovené podezření. Avšak i tuto otázku nutno zodpověděti kladně, přihlíží-li se k povaze, významu a dosahu okolností udaných P-em pro podezření, neboť i státní zastupitelství v podstatě na základě týchž okolností navrhlo zavedení trestního řízení proti žalobci pro zločin zpronevěry a podalo na něho obžalobu pro uvedený trestný čin. Tím méně bylo Františku P-ovi při použití onoho stupně péle a pozornosti, jakého může býti použito při obyčejných schopnostech, lze předvídati, že trestní řízení, zavedené na základě okolností jím oznámených, nepovede k žalobcovu odsouzení. Zavinění žalované strany není ani v tom, že se nespokojila s pouhým trestním oznámením, nýbrž navrhla zároveň, by byla na žalobce uvalena vazba, poněvadž rozhodnutí o tom náleží jedině soudům bez ohledu na případný návrh údajce, byť i tento byl zároveň poškozeným, takže návrh Františka P-a na usnesení soudu v této otázce nemohl vůbec mítí vlivu. Ostatně, pokud jde o druhou vazbu, poukázal již odvolací soud správně k tomu, že si ji žalobce zavinil sám tím, že se motákem snažil působiti na osoby nesúčastněné na trestním řízení, by ukryly jeho věci, a jest proto z uvedených již důvodů také nerozhodno, že vědomostí o této okolnosti nabyt trestní soud zase jenom na základě oznámení Františka P-a. Nelze tedy ani návrh Františka P-a, by byla na žalobce uvalena vazba, přičítati žalované straně jako zavinění.

Že nárok na náhradu škody, uplatněný žalobcem podle §u 1330 obč. zák. pro urážku na cti utrpěnou oznámením žalující strany a jejím návrhem na uvalení vazby, je bezpodstatným, vysvítá i z těchto úvah: Podle §u 490 tr. zák. stane se trestným obviňovatel, který uveřejnil některé z obvinění §§ 487 a 488 tr. zák. způsobem, uvedeným v §u 489 tr. zák. (v dílech tiskových, rozšiřovaných spisech nebo vyobrazeních anebo, ač obviňovatel k tomu zvláštními okolnostmi nebyl nucen, veřejně pronesené obvinění), nedokáže-li, že jeho udání jest pravdivým. Bylo-li obvinění proneseno jiným způsobem, než uvedeno v §u 489 tr. zák., je obviňovatel podle druhého odstavce §u 490 tr. zák. trestu prost, když prokáže alespoň takové okolnosti, z nichž plynuly dostatečné důvody, by pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé. Ze způsobů uveřejnění, uvedených v §u 489 tr. zák., přichází v souzeném případě v úvahu pouze veřejnost obvinění a tu ovšem nelze pochybovati, že se obvinění stalo veřejně, ježto bylo řízeno na četnictvo, pokud se týče na soud, tedy na veřejný úřad. Avšak § 489 tr. zák. vyžaduje dále, by pachatel pronesl obvinění veřejně, nejsa k tomu nucen zvláštními okolnostmi. Uváží-li se, že František P., jako člen představenstva žalované strany byl povinen hájiti zájmy družstva, a že žalovaná strana již vzhledem k uplatňování svých soukromoprávních

nároků proti žalobci měla význačný zájem, by byl žalobce z činu za vinu mu kladeného usvědčen, nelze pochybovati, že tyto okolnosti Františka P-a donutily k volenému jím postupu proti žalobci. Je-li tomu tak, netřeba k jeho beztrestnosti důkazu pravdy ve smyslu prvního odstavce Šu 490 tr. zák., nýbrž stačí důkaz pravděpodobnosti ve smyslu druhého odstavce Šu 490 tr. zák., by totiž prokázal takové okolnosti, z nichž plynuly dostatečné důvody, by obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé. Že okolnosti takové tu skutečně byly, je, jak již uvedeno, nejlépe zřejmo z toho, že státní zastupitelství vneslo obžalobu na žalobce pro zločin zpronevěry, musel by proto František P. z případné obžaloby pro urážku na cti spáchané obsahem uvedeného oznámení býti sproštěn.

Čís. 6745.

Žaloba o obnovu.

Důkaz o povaze choroby zvířete, vyplývající z porážky, provedené až po skončení původního sporu, není novou okolností ve smyslu Šu 530 čís. 7 c. ř. s., pak-li porážka zvířete byla možnou již za původního sporu.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1927, Rv I 1078/26.)

Žaloba o obnovu z důvodu Šu 530 čís. 7 c. ř. s. byla zamítnuta soudy v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobce napadá rozsudek soudu odvolacího z dovolacích důvodů Šu 503 čís. 2 a 4 c. ř. s., leč neprávem. Novou skutečností ve smyslu Šu 530 čís. 7 c. ř. s., pro kterou se žalobce domáhá obnovy sporu mezi stranami u okresního soudu v T. v roce 1924 zahájeného a pravoplatně skončeného, jest, že se při porážce krávy, o kterou se jednalo v předchozím sporu, dne 5. srpna 1925 ukázalo, že kráva nebyla tuberkulosní a že teprve touto porážkou krávy nabyli žalobce nových důkazů, jichž použití v dřívějším sporu bylo by působilo pro něho příznivější rozhodnutí ve věci hlavní. Soud odvolací potvrdil rozsudek soudu první stolice, žalobní prosbu zamítající, z toho důvodu, že skutečnost, o kterou žalobce opírá žalobu o obnovu, nastala teprve po skončení řízení v první stolici v předchozím sporu a že proto nejsou zde předpoklady pro žalobu o obnovu podle Šu 530 čís. 7 c. ř. s. Žalobce, napadaje tento názor soudu odvolacího, poukazuje ve svém dovolání k tomu, že nikoliv porážka krávy, nýbrž ohledání jejích vnitřních orgánů jsou nové skutečnosti, o které žalobu o obnovu opírá, a dovozuje z toho, že ohledání toto před porážkou krávy nebylo možné, odůvodněnost žaloby o obnovu ve smyslu Šu 530 čís. 7 c. ř. s., poněvadž toto ohledání vnitřností sporné krávy vyvrací skutkový předpoklad pravoplatného rozsudku v základní rozepři, že kráva ta byla v době prodeje tuberkulosní. K těmto vývodům se podotýká, že porážka krávy a prohlídka jejích vnitřností byla již za řízení v první stolici v předchozím sporu možná, ježto žalovaný sám zabití krávy k zajištění důkazu již tehdy navrhoval,